

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 2. aprīlī

Senāts šādā sastāvā: senatori Māris Leja, Aija Branta, Jānis Rozenbergs,

iepazīnies ar apsūdzētā /Persona A/ aizstāvja zvērināta advokāta Ilmāra Punkas kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas 2025. gada 30. septembra spriedumu, atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Aizstāvis kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pamatojot kasācijas sūdzībā izteikto lūgumu, aizstāvis norādījis, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 168.¹pantu, jo ir kļūdaini atzinusi, ka, veicot naudas pārskaitījumus internetbankā un bankas maksājuma uzdevumos norādot informāciju par pārskaitījumu mērķi, apsūdzētais ir sazinājies ar /Persona B/ un tādējādi pārkāpis tiesas noteikto aizliegumu jebkādā veidā ar viņu sazināties. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka: 1) bankas maksājuma uzdevums nav komunikācijas līdzeklis; 2) internetbanka nav paredzēta saziņai; 3) vārds „sazināšanās” nozīmē personu savstarpēju mijiedarbību.

Turklāt, neizvērtējot apsūdzētā rīcības motīvu un mērķi, tiesa viņa darbībās nepamatoti konstatējusi Krimināllikuma 168.¹ pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvās puses pazīmi – ļaunprātību. Tiesa nav izvērtējusi: 1) vai apsūdzētā nodoms bija vērst uz tiesas aizlieguma pārkāpšanu, nevis uz bērna uzturēšanas nodrošināšanu; 2) vai maksājuma uzdevumi, kuru pamatojumā kā pārskaitījuma mērķis norādīts viens burts vai skaidra norāde par bērna uzturēšanu, objektīvi varēja tikt uztverti kā saziņa.

Turklāt tiesa nav izvērtējusi: 1) vai Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2021. gada 30. novembra lēmumā (turpmāk – tiesas lēmums) ietvertais aizliegums skaidri un nepārprotami attiecas arī uz maksājuma uzdevuma obligātajiem laukiem; 2) ka apsūdzētajam nebija iespējas „aizlieguma saturu noskaidrot ar blanketu tiesību normu palīdzību”.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.¹ panta pirmo daļu tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569. panta pirmajā un trešajā daļā minētajām prasībām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajai daļai pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu

juridisku iemeslu dēļ. Saskaņā ar šī panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Senāts konstatē, ka kasācijas sūdzībā faktiski atkārtoti apsūdzētā un viņa aizstāvja apelācijas sūdzībās norādītie argumenti par Krimināllikuma 168.¹ pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvās un subjektīvās puses neesību, kurus apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi un argumentēti noraidījusi.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētā /Persona A/ vainīgums inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā ir pierādīts ārpus saprātīgām šaubām un viņa darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 168.¹ panta.

Izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, tajā skaitā /Persona B/ konta pārskatā norādīto informāciju par apsūdzētā veiktajiem naudas pārskaitījumiem, apelācijas instances tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas atzinumam, ka apsūdzētais nolūkā sazināties ar /Persona B/, lai nodotu viņai sev vēlamu informāciju, vairākkārtēji un sistemātiski, proti, 29 reizes veica pārskaitījumus no sava bankas konta uz /Persona B/ kontu, sadaļā „Informācija saņēmējam” norādot sadzīviska rakstura tekstus, tajā skaitā par saviem sapņiem, vēlmēm, sajūtām, organizatoriska rakstura jautājumiem saistībā ar tiesvedībām, kā arī izsakot izlīguma piedāvājumus un novēlējumus svētkos, kas nav saistīti ar informāciju par veikto maksājumu.

Apelācijas instances tiesa nav apšaubījusi pirmās instances tiesas konstatēto, ka: 1) lai gan atbilstoši AS „Swedbank” sniegtajai informācijai sadaļa „Informācija saņēmējam” nav paredzēta personu saziņai, to tehniski ir iespējams izmantot arī šādam mērķim; 2) nav izšķirošas nozīmes apstāklim, vai /Persona B/ bija tehniska iespēja atbildēt uz apsūdzētā nosūtīto informāciju tādā pašā veidā kā apsūdzētajam un vai viņa to ir darījis.

Turklāt tiesa ņēmusi vērā: 1) procesa virzītājas /Persona C/ ziņojumā un pirmās instances tiesā sniegtajās liecībās norādīto, ka /Persona A/ viņai personīgi apliecinājis, ka bankas pārskaitījumos ierakstītā informācija bija vienīgais veids, kā viņam tiesas noteiktā aizlieguma laikā sazināties ar /Persona B/, proti, apsūdzētais atzinis, ka bankas pārskaitījumu sadaļu „Informācija saņēmējam” izmantojis tiešai saziņai ar /Persona B/; 2) apsūdzētajam bija zināms par iespēju tiesiskā veidā sazināties ar /Persona B/, ja rodas pamatota nepieciešamība to darīt, proti, viņš to var darīt tikai ar Valsts policijas inspektora /Persona D/ starpniecību.

Tādējādi tiesai nav radušās šaubas, ka apsūdzētais, izmantojot tehniskos līdzekļus – bankas pārskaitījumos esošo sadaļu „Informācija saņēmējam” –, ir veicis saziņu ar /Persona B/, pārkāpjot tiesas lēmumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību viņam noteikto aizliegumu jebkādā veidā sazināties ar viņu.

Turklāt, izvērtējusi aizstāvja apelācijas sūdzībā norādīto argumentu, ka tiesas lēmums nesatur skaidru aizliegumu rakstīt bankas maksājuma uzdevumos kādu informāciju /Persona B/, tiesa norādījusi, ka minētajā lēmumā ietvertais aizliegums /Persona A/ jebkādā veidā sazināties ar /Persona B/ ietver sevī visa veida saziņas aizliegumu, tajā skaitā saziņu, izmantojot dažādus tehniskos līdzekļus – arī nosūtot ziņas ar bankas starpniecību.

Pretēji aizstāvja apelācijas sūdzībā paustajam, ka lietā nav pierādīta Krimināllikuma 168.¹ pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse – /Persona A/ tiešs nodoms ļaunprātīgi nepildīt tiesas nolēmumu –, apelācijas instances tiesa motivēti atzinusi par pierādītu, ka apsūdzētais, 29 reizes pēc savas iniciatīvas mērķtiecīgi un tieši nododot sev vēlamu informāciju /Persona B/, apzinoties, ka šāda rīcība ir aizliegta ar tiesas lēmumu, rīkojies tīši. Ņemot vērā saziņas gadījumu skaitu un intensitāti, apelācijas instances tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas atzinumam, ka apsūdzētā rīcība bija ļaunprātīga.

Vienlaikus apelācijas instances tiesa nav apšaubījusi pirmās instances tiesas atzinumu, ka apsūdzētā rīcība, veicot uzturlīdzekļu maksājumus dēlam /Persona E/ un norādot bankas pārskaitījuma sadaļā „Informācija saņēmējam” paskaidrojumu /Persona B/ tiktāl, ciktāl tas attiecas uz bērna uztura nodrošināšanu, nav uzskatāma par ļaunprātīgu piemērotā pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļa pārkāpumu, jo apsūdzētais ir pildījis vecāka pienākumu uzturēt bērnu.

Pierādījumu pietiekamības kritērijs ir saprātīgu šaubu esība vai neesība par apsūdzētā vainīgumu, kura izvērtēšana ir tās tiesas kompetencē, kas izskata lietu pēc būtības (*Senāta 2013. gada 3. jūlija lēmums lietā Nr. SKK-333/2013, 15890002407, 2019. gada 27. decembra lēmuma lietā Nr. SKK-433/2019, ECLI:LV:AT:2019:1227.11089238414.8.L, 9. punkts, 2024. gada 7. jūnija lēmuma lietā Nr. SKK-56/2024, ECLI:LV:AT:2024:0607.11518003918.4.L, 8. punkts*).

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka aizstāvja I. Puncas kasācijas sūdzības argumenti šajā daļā pamatoti ar sūdzības iesniedzēja atšķirīgo viedokli par lietā esošo pierādījumu vērtējumu, un pēc būtības vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību šajā daļā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.¹ panta pirmo daļu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.¹ panta otrās daļas 2. punktu tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja, izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā.

Senātam nerodas šaubas, ka ar maksājumu nesaistīts teksts maksājuma uzdevumā var tikt atzīts par tiesas aizlieguma sazināties ar maksājuma adresātu pārkāpumu, ja pēc tā satura, mērķa un konkrētajiem apstākļiem tas objektīvi ir uzskatāms par saziņu ar adresātu. Turklāt nav izšķiroši, ka internetbanka vispārīgi nav paredzēta saziņai; izšķiroši ir tas, vai to faktiski var izmantot saziņai un vai apsūdzētais to ir izmantojis šādam mērķim.

Šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu nerada arī tas, ka apelācijas instances tiesa nav atsevišķi vērtējusi maksājuma uzdevumus, kuru pamatojumā norādīts viens burts, jo izšķiroša nozīme ir nevis katra atsevišķa ieraksta izolētam vērtējumam, bet gan visu ierakstu savstarpējai saistībai un vienotajam noziedzīgajam mērķim.

Saskaņā ar Krimināllikuma 23. panta trešo daļu atsevišķu turpinātu noziedzīgu nodarījumu veido vairākas savstarpēji saistītas tādas pašas noziedzīgas darbības, kas vērstas uz kopēju mērķi, ja tās aptver vainīgās personas vienots nodoms, tāpēc savā kopumā tās veido vienu noziedzīgu nodarījumu.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas par pierādītām atzītās apsūdzētā darbības atbilst Krimināllikuma 23. panta trešajā daļā norādītajam atsevišķa turpināta noziedzīga nodarījuma pazīmēm. Proti, apsūdzētā darbības ir cieši saistītas gan laikā, gan pēc to rakstura, un tās aptver vienots nolūks – ļaunprātīgi pārkāpt tiesas noteikto aizliegumu jebkādā veidā sazināties ar /Persona B/.

Arī tiesību doktrīnā norādīts, ka atsevišķam (vienotam) turpinātam noziedzīgam nodarījumam ir raksturīgi, ka visas darbības izdarītas ar nelielu laika atstarpi, ir tādas pašas, vērstas pret vienu un to pašu interesi (nozieguma tiešo objektu), un tās izdarītas ar vienu vainas formu, kas kopumā liecina par vienotu noziedzīgā nodarījuma mērķi (Krastiņš U., Liholaja V. *Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I-VIII2 nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 119. lpp.*).

Papildus Senāts norāda, ka, veicot naudas pārskaitījumu, personai var būt vairāki mērķi vienlaikus. Tāpēc uzturlīdzekļu nodrošināšana pati par sevi neizslēdz mērķi ļaunprātīgi pārkāpt aizliegumu sazināties, ja maksājuma pamatojumā ietverts ar maksājuma mērķi nesaistīts saturs.

Ievērojot minēto, Senātam nerodas šaubas par apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu šajā daļā. Turklāt izskatāmajai lietai nav arī būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību šajā daļā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.¹ panta otrās daļas 2. punktu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573. panta trešo un piekto daļu, 573.¹ panta pirmo daļu un otrās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Lēmums nav pārsūdzams.

M. Leja

A. Branta

J. Rozenbergs